«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка.
Богдан БУЯК
_____
...2...11...2022р.

ВИТЯГ
з протоколу № 2
міжкафедрального наукового семінару факультету педагогіки і психології
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
від **25 листопада** 2022 року

ПРИСУТНІ:

1. Кравець В. П. – доктор педагогічних наук, проф. кафедри педагогіки та менеджменту освіти, академік НАПН України.
2. Чайка В. М. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки і психології.
3. Мешко Г.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та менеджменту освіти.
4. Поліщук В. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності.
5. Кодлюк Я. П. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти.
6. Олексюк Н. С. – доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності.
7. Янкович О. І. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти (голова засідання).
8. Кікінежді О. М. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології.

9. Орап М. О. – доктор психологічних наук, професор, завідувачка кафедри психології.

10. Кізь О. Б. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології.

11. Сіткар В. І. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології розвитку та консультування (секретар засідання).

12. Винничук О. Т. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти.

13. Жаркова І. І. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти.

Головуюча Янкович О. І.

СЛУХАЛИ:

Про рекомендацію до захисту дисертаційної роботи Борин Галини Василівни на тему: **«Підготовка майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку»** зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Дослідження виконане відповідно до плану комплексних програм науково-дослідних робіт Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка «Особистісно-професійний розвиток педагога в процесі підготовки до інноваційної діяльності» (номер державної реєстрації 0114U003081) та «Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх педагогічних та керівних кадрів до інноваційної діяльності в закладах освіти» Вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 11 від 24 травня 2022 р.).

ВИСТУПИЛИ:

Доктор педагогічних наук, професор Янкович О. І.: До розгляду членів наукової ради, що беруть участь у науковому міжкафедральному семінарі пропонується наукове дослідження на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук Борин Галини Василівни, доцента кафедри теорії та методики дошкільної та спеціальної освіти Прикарпатського національного університету

імені Василя Стефаника на тему: **«Підготовка майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку»** зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Слово для оголошення основних положень дисертації надається Борин Галині Василівні.

Доповідач Борин Г.В.: Вельмишановний Голово! Високоповажні члени наукового міжкафедрального наукового семінару! Шановні присутні! Дозвольте ознайомити Вас із результатами проведеного дослідження, актуальність якого зумовлена тим, що сучасний освітній український соціум першочерговою необхідністю виховання дітей вбачає формування та розвиток їх творчих здібностей. Дошкільна освіта покликана гармонійно та цілеспрямовано готувати дитину до перспективного активного суспільного життя, створивши умови для реалізації природного потенціалу кожного вихованця. Чинниками успішної реалізації означених завдань є: творчий, інтелектуальний потенціал мабутніх педагогів, їхня фахова компетентність.

Художньо-конструктивна діяльність реалізує потребу вихованця в самовираженні за допомогою різноманітних засобів, активізації уяви і фантазії, мислення, розвитку інтелектуальних і естетичних почуттів. Означене передбачає підвищення вимог до професійної майстерності педагога, який повинен мати стале креативне педагогічне мислення, володіти моделлю продуктивного художньо-конструктивного пізнання і впроваджувати це у своїй професійній діяльності.

Мета дослідження полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні та експериментальній перевірці системи професійної підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей 4-6-річного віку.

Об’єкт, предмет, завдання дослідження дозвольте не зачитувати. Пропонуємо роздатковий матеріал, у якому відображено основні елементи науково апарату.

Дослідження було проведено впродовж 2012– 022 рр. у декілька етапів, які дозвольте не зачитувати, їх відображено у роздатковому матеріалі.

Під час реалізації першого завдання нами було проаналізовано:

– особливості професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти (Л. Артемова, Г. Бєлєнька, О. Богініч, А. Богуш, С. Гаврилюк, А Івершинь, О. Монке, О. Половіна, Т. Поніманська, О. Сухорукова, та ін.);

– шляхи реалізації моделей, стратегічних напрямів, концептуальних методологічних підходів в освітньому процесі закладів вищої освіти (А. Авдєєва, О. Аніщенко, І. Бех, О. Вишневський, С. Гончаренко, М. Євтух, І. Зязюн та ін.);

– психолого-педагогічні проблеми формування художньо-конструктивних умінь студентів педагогічних спеціальностей (О. Брежнєва, Н. Голота, Т. Єськова, Т. Котелянець, Ю. Малежик, С. Матвієнко, О. Попович тощо);

На основі аналізу науково-методичних джерел з'ясовано сутність базових понять дослідження, які дозвольте не зачитувати, їх представлено у роздатковому матеріалі.

Результати аналізу освітніх документів дають змогу зробити висновок, що художньо-конструктивна діяльність дітей дошкільного віку здійснюється під час занять з художньої праці, образотворчої діяльності, у вільний від занять час, передбачає творчу художньо-продуктивну предметно-перетворювальну діяльність з різними матеріалами. Вона тісно пов'язана із зображувальною діяльністю, базується на ній, інтегрує в собі знання дітей із образотворчого та декоративного мистецтва на спільних художньо-конструктивних засадах.

З'ясовано особливості та розроблено структуру формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку в умовах ЗДО. Відтак структура відображає взаємодію: специфічних принципів організації художньо-конструктивної діяльності дітей, її види, можливі компетентності, які формуються в дітей комплексом освітніх засобів у ЗДО, в тому числі і художньо-конструктивною діяльністю дітей; напрями впливу художньо-конструктивної діяльності на повноцінний розвиток особистості, форми, методи, мету та завдання формування художньо-конструктивної діяльності дошкільників.

Підготовку майбутніх вихователів в означеному руслі слід організовувати у різних напрямах. Їх відображено у роздатковому матеріалі.

Уточнено, що майбутнім вихователям слід бути готовими до реалізації таких завдань: ураховуючи психолого-фізіологічний, соціально-економічний аспекти, здійснювати керівництво художньо-конструктивною діяльністю дітей на основі особистісно-діяльнісного підходу, педагогічно обґрунтовуючи вибір доцільних форм, засобів та методів роботи; сприяти формуванню художньо-естетичних інтересів дошкільників, забезпечуючи належні педагогічні умови для повноцінного розвитку майбутньої творчої особистості; брати участь у розробці й реалізації освітніх програм, використовуючи сучасні технології виховання й розвитку дітей у художньо-естетичному напрямі; активно співпрацювати із батьками дітей; забезпечувати формування ХКД із додержанням правил організації освітньої діяльності.

У дослідженні виокремлено структурні компоненти підготовки майбутніх педагогів, а саме: *особистісно-мотиваційний компонент*, передбачає наявність відповідної мотивації, що спонукає належним чином здійснювати художньо-конструктивну діяльність; *освітньо-інтегративний компонент*, спонукає до якіснішого засвоєння знань та формування вмінь в окресленому напрямі; *діяльнісним компонентом* охоплено належну сформованість художньо-конструктивних умінь та навичок, практичне застосування здобутих знань; *рефлексивно-оцінювальний компонент* забезпечує аналіз і оцінку власних надбань особистісно-професійного саморозвитку студентів.

Виокремлено критерії та показники готовності майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку: *мотиваційний* (діагностика рівня сформованості мотиваційної готовності особистості), *пізнавально-когнітивний* (добір відповідних знань, які є необхідними задля належної підготовки майбутніх вихователів в означеному аспекті), *конативно-едукаційний* (належний рівень сформованості відповідних умінь та навичок), *рефлексивно-коригувальний* (сформованість особистісно-професійних якостей, наявність творчого потенціалу в означеному виді діяльності).

Ми розробили структурно-функціональну модель системи професійної підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної

діяльності дітей дошкільного віку. Під моделлю розуміємо схематичне позиціонування цілісного освітнього процесу, вона відображає: взаємодію компонентів підготовки до формування художньо-конструктивної діяльності дітей в умовах ЗДО, методологічних підходів, принципів підготовки, сукупність взаємопов'язаних педагогічних умов підготовки: етапи підготовки, рівні готовності майбутніх вихователів зміст, форми, методи, засоби підготовки, результат.

Нами обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку, які дозвольте не зачитувати, їх відображено у роздатковому матеріалі.

У результаті проведення емпіричного дослідження нами здійснено опитування вихователів закладів дошкільної освіти, на думку яких рівень своєї компетентності з питань формування художньо-конструктивної діяльності дітей в ЗДО на достатньому рівні оцінили 25 % педагогів, на середньому рівні – 65 %, на низькому рівні – 10 %.

У результаті проведеного констатувального етапу дослідження з'ясовано, що готовність майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку потребує удосконалення. Наслідки недостатньої підготовки вбачаємо у труднощах, які відчувають вихователі під час організації означеної діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

На формувальному етапі дослідження ми впроваджували в освітній процес ЗВО положення щодо підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку впродовж ознайомлювального, фундаментально-базового, діяльнісного, завершального підетапів. Контрольні та експериментальні групи були однорідними за якісним та кількісним складом. Кожен підетап супроводжували відповідними формами, методами, методичними прийомами.

На *ознайомлювальному підетапі* основну увагу зосереджували на тому, що спонукальною силою будь-якої діяльності є мотив. Саме особистісно-мотиваційна складова відображає позитивну емоційну налаштованість на особистісний творчий

розвиток, формування належних художніх та конструктивних умінь, прагнення бути взірцем для наслідування, розвиватись та пізнавати нове упродовж усього життя.

На цьому підетапі реалізовували педагогічну умову – *формування позитивної мотивації для організації художньо-конструктивної діяльності як засобу різнобічного виховання й розвитку дошкільників*.

На *фундаментально-базовому підетапі* здобувачі освіти оволодівали відповідними знаннями. При цьому відбувалося цілеспрямоване наповнення навчальних курсів («Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей», «Сучасні художні техніки для дітей раннього та дошкільного віку», «Декоративне мистецтво», «Художня праця і основи дизайну») відповідними психолого-педагогічними, художньо-естетичними та спеціальними художньо-конструктивними знаннями, які необхідні здобувачам освіти для належної організації та керівництва творчим розвитком дітей.

На цьому підетапі реалізовували педагогічну умову – *інтеграція змісту навчальних дисциплін щодо формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку*.

Підготовка майбутніх вихователів, залучених до експериментальних груп, мала неперервний характер, здійснювалась шляхом оволодіння здобувачами освіти комплексом навчальних дисциплін (в тому числі і художньо-естетичного змісту) та педагогічної практики. Впроваджено міждисциплінарне узгоджене інтегрування змісту навчальних дисциплін, викладання яких забезпечували належними формами та методами організації освітнього процесу в ЗВО, а також відповідним навчально-методичним супроводом.

На *діяльнісному підетапі* зосередили увагу на формуванні у здобувачів освіти відповідних умінь та навичок. Також на цьому підетапі реалізовували комплекс педагогічних умов: *моделювання майбутньої художньо-конструктивної діяльності з вихованцями; залучення майбутніх педагогів до художньо-конструктивної діяльності з дітьми у процесі проходження педагогічної практики; формування належного креативного середовища для проведення занять з художньої праці в ЗДО*. Увага зосереджувалася на наближення освітнього процесу ЗВО до умов

майбутньої художньо-конструктивної діяльності в ЗДО. Означеному сприяли: перегляд відеотренінгів; моделювання мистецтвознавчих бесід, ситуацій художньо-конструктивної взаємодії з дітьми, вправи для засвоєння технік та способів роботи з різними матеріалами; волонтерство, навчально-педагогічні ігри, виготовлення здобувачами освіти виробів з різних матеріалів, залучення до естетичного оформлення приміщень ЗДО тощо.

Завершальний підетап формувального дослідження спрямовували на реалізацію індивідуально-творчої складової особистості, формування особистісно-професійних якостей, які впливають на результат художньо-конструктивної діяльності з дітьми (спостережливість, відповідальність, емпатія, тактовність, цілеспрямованість); формування найбільш значущих груп умінь і навичок, які забезпечують успіх майбутньої професійної діяльності у напрямі саморозвитку, самовдосконалення та самопізнання. На цьому підетапі ми продовжували реалізовувати ті ж педагогічні умови, що й на фундаментально-базовому підетапі, намагались забезпечити творчу атмосферу занять.

Нами експериментально перевірено ефективність запропонованої системи професійної підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку.

Абсолютний середній показник якісних змін щодо рівнів готовності майбутніх вихователів до формування ХКД дітей дошкільного віку, засвідчив позитивну динаміку: 14,38 % – у респондентів ЕГ та 2,92 % – у респондентів КГ. Проте в здобувачів освіти експериментальних груп він виявся вищим на 11,46 %.

За результатами вирішення завдань дисертаційної роботи нами досягнуто поставленої мети.

Доповідь на цьому дозвольте закінчити. Дякуємо за увагу!

Головуюча доктор педагогічних наук, професор Янкович О.І.: Дякую. Які є запитання до здобувачки?

Доктор педагогічних наук, професор Терещук Г.В.:

1. У чому специфіка структури художньо-конструктивної діяльності?

Борин Г.В. Дякую за запитання. Структура художньо-конструктивної діяльності відображає взаємодію: специфічних принципів організації художньо-конструктивної діяльності дітей, її видів; можливі компетентності, які формуються в дітей дошкільного віку комплексом освітніх засобів у ЗДО, в тому числі і художньо-конструктивною діяльністю дітей; напрями впливу художньо-конструктивної діяльності на повноцінний розвиток особистості, форми, методи, мету та завдання формування художньо-конструктивної діяльності дошкільників.

2. Ви охоплювали технологічну складову підготовки?

Борин Г.В. Дякую за запитання. Так. Технологічна складова підготовки забезпечувала дієвість системи професійної підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку, засобів її ефективної реалізації (змісту, форм та методів, засобів навчання, реалізації педагогічних умов тощо). Її спрямовано на актуалізацію освітньо-розвивальної, предметно-навчальної, етноестетичної, професійно-суб'єктної, художньо-конструктивної сторін фахової підготовки здобувачів освіти.

Доктор педагогічних наук, професор Олексюк Н. С.: Галино Василівно, у мене такі запитання:

1. У чому особливості художньо-конструктивної діяльності?

Борин Г.В.: Дякую за запитання. Організація художньо-конструктивної діяльності потребує реалізації педагогом особистісно-діяльнісного підходу щодо налагодження взаємодії із дітьми дошкільного віку; художньо-конструктивній діяльності дітей притаманний активний, емоційно насичений, часто непередбачуваний зміст; вона базується на урахуванні вікових, індивідуальних особливостей дітей; неабияке значення в організації художньо-конструктивної діяльності відведено особистості педагога, тематичному плануванню, узгодженому із розділами чинної програми, за якою працює дошкільний заклад, методами, формами та засобами роботи з дітьми, тематикою організації занять, умовами задля повноцінного розвитку майбутньої творчої особистості.

Доктор педагогічних наук, професор Чайка В. М.:

1. Назвіть методологічні основи дослідження.

Борин Г.В.: Дякую за запитання. Методологічні основи дослідження становлять законодавчо-нормативні документи про перспективи розвитку та реформування системи освіти, провідні положення, базові принципи теорії наукового пізнання (об'єктивність, науковість, інтегративність, діалектичність, історизм); теоретичні засади підготовки майбутніх вихователів до педагогічної діяльності; класичні та інноваційні теорії освітньої діяльності, які забезпечують моделювання та проєктування процесів, об'єктів, явищ в освіті, засвоєння знань на належному науково-методичному рівні; дидактичні концепції особистісно-зорієнтованого, освітньо-розвивального, дослідного, комбінованого, проблемного, контекстного, діалогічного, інтегрованого навчання; філософські, психологічні та педагогічні положення про сутність особистості, вияв її активності, самостійності в освітній і самоосвітній діяльності; принципи здійснення наукового педагогічного дослідження, загальнодидактичні принципи, концепція моделювання складних педагогічних об'єктів, процесів і систем.

Доктор педагогічних наук, професор Кравець В. П.:

1. Охарактеризуйте дефініцію «художньо-конструктивна діяльність».

Борин Г.В.: Дякую за запитання. Художньо-конструктивну діяльність дітей дошкільного характеризуємо як художньо-продуктивну діяльність дошкільників, яка спрямована на виготовлення дітьми виробів засобами художнього конструювання, моделювання конструйованого об'єкта, створення художнього образу; як художньо-творчу діяльність вихованців, спрямовану на вирішення естетичних, функціональних, ужиткових завдань формотворення, що закладають основи естетичного ставлення людини до світу, її цілісного і гармонійного розвитку; як засіб актуалізації інтелектуальних і творчих можливостей дітей шляхом прагнення до творчої самореалізації й самовиявлення у різних видах художньо-конструктивної діяльності.

2. У чому суть конструктивності?

Борин Г.В.: Дякую за запитання. Суть конструктивності полягає в предметно-перетворювальній діяльності дітей з різними матеріалами (папером та картоном,

природними та викидними матеріалами, тканиною, нитками тощо). Наприклад, папір – коробка для зберігання дрібних речей; жолудь, каштан – гриб тощо.

Кандидат педагогічних наук, доцент Винничук О. Т.:

1. Галино Василівно, які нетрадиційні форми та методи Ви застосовували задля підготовки студентів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку?

Борин Г.В.: Дякую за запитання. Ми застосовували лекції-диспути, лекції-презентації, відео-тренінги, віртуальні екскурсії, майстер-класи, воркшопи тощо. Серед нетрадиційних методів ефективними були метод: есе, диспути, проблемні ситуації, методи випереджувальної позитивної оцінки, досліди з художньо-конструктивним матеріалами, методи аглютинації, гіперболізації та ін.

Доктор педагогічних наук, професор Мешко Г.М.:

1. Що Ви перевіряли, модель підготовки чи модель системи підготовки?

Борин Г.В.: Дякую за запитання. Ми перевіряли модель системи професійної підготовки.

2. Яким чином реалізовували дослідженні аксіологічний підхід?

Борин Г.В.: Дякую за запитання. Реалізація аксіологічного підходу сприяла формуванню усвідомленого ставлення здобувачів освіти до формування власних художніх та конструктивних умінь, адаптації системи цінностей студента до ієрархії цінностей суспільства (гуманістичних та естетичних цінностей, творчості), у якому відбуватиметься його майбутня професійна діяльність. Означений методологічний підхід спрямовано на розвиток емоційного інтелекту, творчої активності, набуття стійкості до змін, формування орієнтації на досягнення.

Доктор педагогічних наук, професор Кодлюк Я.П.:

1. Чи використовували Ви наукові напрацювання А. Богуш? Якщо так, то які саме ідеї Ви використали?

Борин Г.В.: Дякую за запитання. Так, ми використовували працю Алли Михайлівни «Українське народознавство в дошкільному закладі» задля обґрунтування етноестетичної складової культурологічного підходу до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку. Також корисними для

нас були її дослідження у напрямі забезпечення наступності дошкільної і початкової ланок освіти задля обґрунтування впливу художньо-конструктивної діяльності дітей в означеному аспекті.

Доктор педагогічних наук, професор Поліщук В.А.:

1. У який спосіб Ви враховували індивідуальні особливості та можливості здобувачів освіти під час їхньої підготовки до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку.

Борин Г.В.: Дякую за запитання. Урахування зони найближчого розвитку майбутнього вихователя під час здійснення ним художньо-конструктивної діяльності забезпечувало опір на те, що на даний момент виходить найкраще (не порівнюючи себе з іншими) без побоювань. Від викладача закладу вищої освіти означене потребує застосування форм, методів і засобів здійснення педагогічної взаємодії, які б сприяли творчому самовияву кожного здобувача освіти, усвідомленості значущості художнього конструювання з метою саморозвитку, розумінні важливості впливу творчої предметно-перетворювальної діяльності на вихователя ЗДО та дошкільників. Означений підхід полягає в тому, щоб підвести майбутнього вихователя до розкриття його потенційних індивідуальних можливостей.

Доктор педагогічних наук, професор Янкович О.І.:

1. На формування яких компетентностей дітей дошкільного віку спрямовували увагу майбутніх педагогів?

Борин Г.В.: Дякую за запитання. Увагу майбутніх вихователів зосереджували на тому, що художньо-конструктивна діяльність прияє формуванню предметно-практичної, технологічної, мистецько-творчої, особистісної, ігрової, логіко-математичної, мовленнєвої, природничо-екологічної та інших компетентностей.

2. Які методи творчого розвитку студентів Ви використовували?

Борин Г.В.: Дякую за запитання. Ми застосовували наступні методи: «аглютинації», «гіперболізації», «мозкового штурму», «морфологічного аналізу», синектики, метод «інциденту».

Кандидат психологічних наук, доцент Сіткар В.І.:

1. У чому суть концепції Вашого дослідження?

Борин Г.В.: Дякую за запитання. Концепція дослідження базується на методологічному, теоретичному та технологічному концептах.

Методологічний концепт є фундаментальним та синтезує особистісно-орієнтований, компетентнісний, діяльнісний, системний, аксіологічний, культурологічний підходи до розуміння сутності досліджуваної проблеми та окреслюють стратегію удосконалення системи професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти до художньо-конструктивної діяльності з вихованцями. Теоретичний концепт визначає сукупність вихідних положень, дефініцій та теорій, які уможливлюють розуміння сутності досліджуваного явища, обгрунтування загальних та специфічних принципів. Технологічний концепт забезпечує дієвість системи професійної підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку, засобів її ефективної реалізації (змісту, форм та методів, засобів навчання, реалізації педагогічних умов тощо).

Доктор педагогічних наук, професор Янкович О.І.: До слова запрошується рецензент дисертаційної роботи Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, перший проректор Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Терещук Г.В.: Дякую за довіру рецензувати наукове дослідження. Дисертаційна робота Борин Г.В. представляє собою фундаментальне дослідження, у якому на основі чітко структурованої на методологічному, теоретичному і технологічному рівнях авторської концепції підготовки майбутніх вихователів обґрунтовано систему підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку. Дисертаційна робота має практичну значимість, яка полягає в упровадженні в освітній процес закладів педагогічної освіти методики навчання майбутніх вихователів, побудованої на основі поєднання комплексу традиційних та інноваційних форм, методів організації освітньої діяльності, створення освітньо-розвивального середовища задля розвитку творчості здобувачів освіти засобами художньо-конструктивної діяльності, належного навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх

вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку.

Відзначаючи високий рівень дисертаційного дослідження Борин Г.В. можна виокремити деякі зауваження і пропозиції, які могли б чіткіше означити науковий апарат та описати отримані результати.

1. Предмет дослідження сформульовано з акцентом безпосередньо на художньо-конструктивній діяльності дітей дошкільного віку. Натомість пропонуємо на першому місці в предметі дослідження поставити підготовку майбутніх вихователів.

2. У шостому завданні дослідження обґрунтовані дисертанткою педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку представлено як системотвірний компонент авторської моделі системи такої підготовки. На наш погляд, ці умови, як видно із дисертаційного дослідження, є швидше за все базовими функціональними компонентами моделі – тими, які власне надають системі функціональності і здатності до її практичної реалізації. Системотвірними компонентами, на наш погляд, могли б бути цілепокладальні складові моделі (мета, завдання, функції).

3. У п. «Практичне значення результатів дослідження» зазначено «методику навчання майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти». Але ж «методика» – це досить важливий для навчального процесу дидактичний конструкт, який мав би проглядатись й у деяких інших пунктах наукового апарату, зокрема, у завданнях дослідження.

4. На с. 216 дисертації на рисунку показана авторська модель, яка відображає у концентрованому вигляді цілісну конструкцію виконаного дисертанткою дослідження. Однак незрозуміло, чому цю модель названо як «модель підготовки», а не «модель системи підготовки». Виникає питання: авторка розглядає дві моделі чи це технічна помилка у назві моделі?

Загалом дисертація Борин Г.В. «Підготовка майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку» є завершеним дослідженням, зміст дисертації відповідає спеціальності 13.00.04 –

теорія і методика професійної освіти. Тому її можна рекомендувати до подання у спеціалізовану вчену раду для здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук з названої спеціальності.

Доповідачка Борин Г.В.: Дозвольте подякувати шановному рецензенту Терещуку Г.В. за аналіз та зауваження щодо дисертаційного дослідження. Із зауваженнями ми погоджуємося і будемо враховувати їх у нашій подальшій роботі.

Доктор педагогічних наук, професор Янкович О.І.: До слова запрошується рецензент дисертаційної роботи Лупак Наталія Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор.

Доктор педагогічних наук, професор Лупак Н.М.: Дякую за надану можливість прочитати роботу та зануритися у художній світ. Моделювання сучасної системи освіти здійснюється з урахуванням важливих завдань: визначення захоплення і покликання, розвинені життєві навички, зокрема і образотворчі. Тому тема є актуальною і не викликає жодного сумніву. Дозвольте зупинитися на побажаннях та рекомендаціях.

Загалом позитивно оцінюючи науковий доробок Галини Василівни Борин, зазначимо що поняття «художній розвиток» слід розглядати не тільки в контексті художньої праці, а значно ширше, в площині образотворчого мистецтва загалом. Тому варто підсилити міжмистецьку взаємодію, яка відображає більш повну художню реальність та естетичну канву. Художнє конструювання має на меті не лише створення певного виробу шляхом конкретних дій, а й передбачає практику створення нової естетичної форми, що передбачає творчий процес, новий творчий акт. Ці акценти є у Вашій роботі, проте рекомендую вивести їх окремою лінією і долучити до освітньої практики.

Робота була б довершенішою, якщо долучити мультимедійний пласт формування художньо-конструктивної діяльності, адже дошкільники досліджують інформацію у різних формах і розуміють різні джерела інформації: активно працюють з комп’ютерними програмами і активно занурюють у віртуальний світ за допомогою медійних ресурсів, що ефективно впливає на формування

конструктивних навичок, оскільки вони конструюють власну реальність з власним особистісним сенсом. Варто було б навести конкретні практики.

Загалом робота завершена, рекомендую її до прилюдного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Доповідачка Борин Г.В.: Дозвольте подякувати шановному рецензенту Лупак Н.М. за аналіз та висловлені зауваження щодо дисертаційного дослідження. Із зауваженнями ми погоджуємося і будемо враховувати їх у нашій подальшій роботі.

Доктор педагогічних наук, професор Янкович О.І. Рецензувала роботу також і я. Дозвольте висловити своє враження про дисертаційне дослідження.

1. Поряд з позитивною оцінкою роботи хочу звернути увагу на принцип «створення ситуації успіху», його слід розглядати як прийом, хоча певний час означену дефініцію вважали за технологію. У моделі підготовки варто менше уваги приділити принципам та увиразнити методи та форми підготовки.

2. У міжпредметну інтеграцію бажано ввести дисципліну «Історія дошкільної педагогіки». Основи дошкільної педагогіки заклала Софія Федорівна Русова, яка наголошувала на характерній рисі українського народу – його естетичній творчості, вважаючи, що мистецтво має посідати чільне місце в українському дитячому садку та радила використовувати різні види природних матеріалів у роботі з дітьми, ознайомлювати їх з вишиванкою. Також означений напрям в історії розвитку української науки аналізували у своїх дослідженнях багато інших учених, праці яких слід ввести у зміст професійної підготовки майбутніх вихователів як фундамент, який формує здатність до художньо-конструктивної діяльності.

3. Слід звернути увагу на першу умову, яка стосується формування мотивації щодо художньо-конструктивної діяльності. У ній варто було б підкреслити новизну, інноваційність, яку Ви вносите у формування мотивації.

Я підтримую думку рецензентів та рекомендую рецензовану роботу до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Доповідачка Борин Г.В.: Дозвольте подякувати шановному рецензенту Янкович О.І. за аналіз та висловлені зауваження щодо дисертаційного дослідження.

Із зауваженнями ми погоджуємося і будемо враховувати їх у нашій подальшій роботі.

Доктор педагогічних наук, професор Янкович О.І.: Шановні колеги! Приступаємо до обговорення. Хто хоче висловитись щодо представлених матеріалів дисертаційного дослідження Борин Г.В., а також з приводу науково-педагогічної діяльності дисертантки.

Доктор педагогічних наук, професор Мешко Г.М.: Ми послухали доповідь докторантки, яка живе проблемою дослідження, глибоко розуміє її. Імпонує те, що здобувачка дає ґрунтовні відповіді на поставлені запитання. Щоб дисертаційна робота стала ще кращою, варто уточнити поняття «модель підготовки» та «модель системи підготовки». Привертає увагу цікавий підхід до форми моделі, в якій візуальний акцент зроблено на принципах підготовки, які домінують. У моделі слід увиразнити методи, прийоми роботи і зміст підготовки та показати ївзаємозв'язки між ними. Я підтримую думку рецензентів про рекомендацію дисертації до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Доктор педагогічних наук, професор Чайка В.М.: Галина Василівна Борин опанувала технологію наукового пошуку, методи і прийоми роботи із педагогічною, науковою та методичною літературою, а її науковий доробок відзначається глибиною висвітленої проблематики, широтою світогляду, творчим підходом до інтерпретації наукових фактів. Обґрунтована у дисертації авторська технологія варіюється з-поміж сучасних педагогічних технологій тим, що надає здобувачам освіти конкретні інструменти щодо способів організації художньо-конструктивної діяльності з дітьми, поєднуючи різні види мистецької практики, способи освоєння й передачі освітньої інформації. Я підтримую думку рецензентів та рекомендую роботу Борин Г.В. до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Доктор педагогічних наук, професор Янкович О.І.: Хто ще бажає взяти участь в обговоренні? Немає. Дозвольте поставити на голосування питання про рекомендацію дисертаційного дослідження Борин Галини Василівни до публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛИЛИ: рекомендувати дисертацію Борин Галини Василівни на тему «Підготовка майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку» зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти до розгляду у спеціалізованій вченій раді з присудження наукового ступеня доктора наук.

1. Актуальність теми дослідження, її вибір для дисертаційної роботи зумовлені необхідністю підготовки високопрофесійних і компетентних фахівців, здатних успішно конкурувати в умовах сучасного соціокультурного та інформаційного простору, що стрімко змінюється. Дошкільна освіта покликана гармонійно та цілеспрямовано готувати дитину до перспективного активного суспільного життя, створивши умови для реалізації природного потенціалу кожного вихованця. Чинниками успішної реалізації означених завдань є: творчий, інтелектуальний потенціал майбутніх педагогів, їхня фахова компетентність. Художньо-конструктивна діяльність реалізує потребу вихованця в самовираженні за допомогою різноманітних засобів, активізації уяви і фантазії, мислення, розвитку інтелектуальних і естетичних почуттів. Означене передбачає підвищення вимог до професійної майстерності педагога, який повинен мати стале креативне педагогічне мислення, володіти моделлю продуктивного художньо

2. Дослідження виконане відповідно до плану комплексних програм науково-дослідних робіт Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка «Особистісно-професійний розвиток педагога в процесі підготовки до інноваційної діяльності» (номер державної реєстрації 0114U003081) та «Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх педагогічних та керівних кадрів до інноваційної діяльності в закладах освіти» (державний реєстраційний номер 0120U101844). Тему роботи затверджено Вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 11 від 24 травня 2022 р.).

3. У дисертаційній роботі Борин Г.В. наукові положення та висновки забезпечені методичним обґрунтуванням вихідних позицій дисертації,

методологічна основа дослідження адекватна її об'єкту, предмету, меті та завданням.

4. Наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів полягає в тому, що *вперше* обґрунтовано концепцію професійної підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку на методологічному (синтез компетентнісного, системного, особистісно орієнтованого, діяльнісного, культурологічного, аксіологічного підходів), теоретичному (містить характеристику низки дефініцій, мету та завдання, функції, які реалізуються на основі загальних та специфічних принципів) і технологічному (охоплює комплекс засобів формування готовності здобувачів освіти до художньо-конструктивної діяльності в закладі дошкільної освіти; реалізує взаємодію компонентів підготовки, етапи, критерії та показники, рівні, педагогічні умови) концептах; спроєктовано й теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель системи професійної підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку, яка відображає: мету та завдання; взаємодію компонентів підготовки до формування художньо-конструктивної діяльності в умовах ЗДО (особистісно-мотиваційного, освітньо-інтегративного, діяльнісного, рефлексивно-оцінювального); методологічні підходи до побудови освітнього процесу в ЗВО, які забезпечують спрямованість майбутніх вихователів на підготовку до належного керівництва художньо-конструктивною діяльністю дітей дошкільного віку (системного, особистісно орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного, аксіологічного, культурологічного); принципи підготовки (специфічні: міждисциплінарного підходу, позитивного емоційного фону навчання, самовибудовування (дисипації) творчих здібностей, урахування зони найближчого розвитку в напрямі здобуття студентами власних художньо-конструктивних умінь та навичок, діяльнісного підходу, реалізація теорії етноестетики); функції (організаційна, освітня, розвивальна, виховна, діагностична, коригувальна, моделювальна, мобілізаційна, трансформаційна, прогностична); сукупність взаємопов'язаних педагогічних умов підготовки; етапи підготовки (ознайомлювальний, фундаментально-базовий, діяльнісний, завершальний); зміст

підготовки здобувачів освіти; критерії та показники готовності (мотиваційний, пізнавально-когнітивний, конативно-едукаційний, рефлексивно-коригувальний); рівні готовності майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку за кожним із критеріїв відповідно; результат (готовність до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку); обґрунтовано педагогічні умови професійної підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку (формування позитивної мотивації для організації художньо-конструктивної діяльності як засобу різнобічного виховання й розвитку дошкільників; інтеграція змісту навчальних дисциплін щодо формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку; моделювання майбутньої художньо-конструктивної діяльності з вихованцями; залучення майбутніх педагогів до художньо-конструктивної діяльності з дітьми у процесі проходження педагогічної практики; забезпечення належного креативного середовища задля формування готовності до проведення занять з художньої праці в ЗДО); охарактеризовано особливості та структуру художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку в умовах ЗДО, яка відображає взаємодію: специфічних принципів організації художньо-конструктивної діяльності дітей (самостійний вибір матеріалів та засобів, відповідна професійна підготовка вихователів в контексті художньої праці та основ дизайну, організація розвивального середовища); видів художньо-конструктивної діяльності (робота з папером та картоном; робота з тканинами та нитками; робота з природними матеріалами та матеріалами, що були в ужитку); способів організації художньо-конструктивної діяльності (створення виробів за зразком; моделлю; аналогією; коментарем; темою; задумом; умовами; уявою) з дітьми дошкільного віку; компетентності, які формуються в дітей дошкільного віку комплексом освітніх засобів, в тому числі і художньо-конструктивною діяльністю дітей (предметно-практична, технологічна; мистецько-творча; особистісна, ігрова, логіко-математична; сенсорно-пізнавальна; дослідницька; мовленнєва, природничо-екологічна); напрями впливу художньо-конструктивної діяльності на повноцінний розвиток особистості: естетичне, розумове, трудове, екологічне, фізичне виховання

дітей; сенсомоторний розвиток; розвиток усіх психічних процесів; підготовка дитини до навчання у школі; форми організації художньо-конструктивної діяльності дошкільників: заняття з художньої праці, образотворчого мистецтва, самостійна художньо-продуктивна діяльність дітей, ігрова діяльність, екскурсії, виставки; методи організації художньо-конструктивної діяльності дітей (пояснення, коментування, демонстрування порядку виконання дій, правил, способів виконання конструкції, технічних прийомів роботи та художньо-естетичного оформлення виробу; аналіз та оцінка художньо-конструктивного процесу; ігрові методи).

Уточнено зміст понять «художня праця дітей дошкільного віку», «художньо-конструктивна діяльність дітей дошкільного віку», «готовність майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку», «система професійної підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку».

Подальшого розвитку набули: окремі питання методик навчання дисциплін художньо-естетичного циклу, виховання та розвитку майбутньої особистості, які зумовлені потребою врахування специфіки готовності здобувачів вищої освіти до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку; методичні підходи до створення освітньо-розвивального простору ЗВО.

5. Практичне значення дослідження результатів дисертаційного дослідження полягає в упровадженні в освітній процес ЗВО системи професійної підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дошкільників, комплексу традиційних та інноваційних форм, методів організації освітньої діяльності, створення належного освітньо-розвивального середовища задля розвитку творчості здобувачів освіти засобами художньо-конструктивної діяльності в аудиторних умовах та під час самостійної позааудиторної роботи, належного навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку. Практичний аспект реалізації означеної системи професійної підготовки охоплює: комплекс професійно орієнтованих дисциплін зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта» і дисциплін

художньо-естетичного циклу («Основи образотворчого мистецтва з методикою викладання зображувальної діяльності дітей», «Декоративне мистецтво», «Художня праця та основи дизайну»). Основні науково-теоретичні положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертаційному дослідженні, можуть бути використані для навчально-методичного забезпечення процесу формування професійної готовності майбутніх вихователів ЗДО. Матеріали навчально-методичного посібника «Художньо-конструктивна діяльність майбутніх вихователів ЗДО у змісті професійної підготовки» слугуватимуть у різних формах (курси підвищення кваліфікації, методичні об'єднання вихователів ЗДО), під час підготовки майбутніх педагогів, які навчаються за освітньою програмою «Дошкільна освіта». Матеріали дисертації також можуть бути використані в процесі написання здобувачами освіти курсових, бакалаврських та магістерських робіт, під час проведення науково-методичних семінарів, укладання навчальних і робочих програм, у подальших наукових дослідженнях.

6. Основні результати дослідження впроваджено в практику підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (довідка № 01-23/187 від 20 жовтня 2022 р.), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка № 370-33/03 від 19 травня 2022 р.), Мукачівського державного університету (довідка № 1443 від 19 вересня 2022 р.), Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (довідка № 2033/31/1 від 05 грудня 2022 р.).

7. Основні положення та висновки дисертації відображено автором у таких публікаціях:

Монографії, розділи монографій

1. Борин Г.В. Підготовка майбутніх педагогів до реалізації художньо-конструктивної складової мистецько-творчої компетентності дітей дошкільного віку у процесі співпраці з батьками вихованців. Theoretical foundations of pedagogy and education: collective monograph / Hritchenko T., Loiuk O., etc. International Science Group. Boston : Primedia eLaunch, 2021. С. 205–227.

2. Борин Г.В. Формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку в системі професійної підготовки майбутніх вихователів : монографія / за заг. ред. В. М. Чайки. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М., 2022. 340 с.

3. Boryn G. Ethno-geesthetic component of preparation of future educators to model the content of artistic and constructive activity of children in the institution of preschool education. *Psychology and pedagogy as sciences for the development of the cultural potential of modern society* : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. P. 1-22.

Статті у зарубіжних наукових періодичних виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Web of Science чи Scopus

4. Lutsan N., Struk A., Barylo S., Boryn G., Verbeshchuk S. Methodological approaches to the study of innovative forms of education. *AD ALTA* : Journal of Interdisciplinary Research Double-Blind Peer-Reviewed. January, 2021. Volume 11. Issue 1. Special Issue XV. P. 68–72.

5. Strelchenko O., Kozynska I., Kozynskyi O., Boryn G., Vazhenina O. Possibilities of topical game-interactive methods in teaching students in higher education institutions. *AD ALTA* : Journal of Interdisciplinary Research Double-Blind Peer-Reviewed. January, 2021. Volume 11. Issue 02. Special Issue XXI. P. 186–191.

6. Braslavska O., Ozerova L., Vitiuk V., Honcharuk O., Boryn G**.** Application of modern innovative practices in professional training of future teachers. *AD ALTA* : Journal of Interdisciplinary Research Double-Blind Peer-Reviewed. January, 2022. Volume 12. Issue 01. Special Issue XXVII. P. 6–12.

Статті у наукових фахових виданнях України

7. Борин Г.В. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх педагогів до керівництва художньою працею дітей дошкільного віку. *Наука і освіта*: науково-практичний журнал Південного наукового Центру НАПН України. 2011, № 4. С. 48-51.

8. Борин Г.В. Розвиток творчого потенціалу особистості в процесі професійної підготовки студента до керівництва художньою працею дітей дошкільного віку. *Вісник Прикарпатського національного університету.* Серія : Педагогіка. Івано-Франківськ, 2011. Вип. XXXVIII. С. 58–62.

9. Борин Г.В. Формування моральної культури особистості у процесі професійної підготовки. *Педагогічний дискурс* : зб. наук. праць / гол. ред. І.М. Шоробура. Хмельницький : ХГПА, 2012. Вип. 13. С. 43–47.

10. Борин Г.В. Забезпечення наступності в діяльності ДНЗ та початкової школи. *Вісник Прикарпатського університету.* Серія : Педагогіка. Івано-Франківськ, 2013. Вип. XLVI. С. 124-128.

11. Борин Г.В. Особистісно-діяльнісний підхід у професійній підготовці майбутніх педагогів. *Проблеми сучасної педагогічної освіти.* Серія : Педагогіка і психологія. Ч. 4. Вип. 44. Ялта, 2014. С. 29-34.

12. Борин Г.В. Пізнавально-когнітивна складова фахової підготовки майбутніх педагогів у Європейському освітньому просторі. *Освітній простір України* : науковий журнал. 2015. Вип. 6. С. 37-41.

13. Борин Г.В. Психолого-педагогічний супровід формування професійної культури педагога в сучасних умовах. *Освіта Закарпаття* : науково-методичний журнал (Освіта XXI століття. Пошук пріоритетів). 2015. № 22. С. 25-29.

14. Борин Г.В. Підготовка майбутніх вихователів до керівництва образотворчою діяльністю дітей дошкільного віку: прикладний аспект. *Освітній простір України* : науковий журнал. 2016. Вип. 7. С. 45-51.

15. Борин Г.В. Обдарована дитина: психолого-педагогічний аспект підготовки майбутнього педагога. *Освітній простір України* : науковий журнал. 2016. Вип. 8. С. 46-52.

16. Борин Г.В. Розвиток творчості дітей дошкільного віку засобами художньої праці: психолого-педагогічний аспект підготовки майбутнього педагога. *Освітній простір України* : науковий журнал. 2017. Вип. 9. С. 50-56.

17. Борин Г.В. Художньо-естетичний розвиток дітей: напрями удосконалення підготовки майбутніх педагогів до взаємодії з сім’ями вихованців. *Освітній простір України* : науковий журнал. 2018. Вип. 12. С. 56-62.

18. Борин Г.В. Діяльнісний підхід у професійній підготовці майбутніх педагогів до творчої художньо-конструктивної діяльності з дітьми дошкільного віку. *Освітній простір України* : науковий журнал. 2019. Вип. 14. С. 57-63.

19. Борин Г.В. Педагогічні умови організації художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку в умовах ЗДО. *Молодь і ринок.* 2021. № 9 (125). С. 37-42.

20. Борин Г.В. Професійна підготовка студентів до художньо-конструктивної діяльності з дітьми дошкільного віку засобами педагогічної практики. *Академічні студії.* Серія : Педагогіка. 2021. № 1 (3). С. 181-186.

21. Marchii-Dmytrash T., Boryn G. Professional training of future educators for the usage of ethnological-aesthetic means in work with children of senior preschool age. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. Pedagogy, 9 (1) (2022), P. 123-130.

22. Борин Г.В. Розвиток творчого потенціалу майбутнього вихователя у процесі підготовки до керівництва художньо-конструктивною діяльністю дітей дошкільного віку. *Перспективи та інновації науки*. Серія : Педагогіка, Психологія, Медицина. 2022. № 4 (9). С. 51-64.

23. Борин Г.В. Науково-педагогічні передумови підготовки майбутніх вихователів до керівництва творчою художньо-конструктивною діяльністю дітей дошкільного віку. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2022. № 82. С. 155-159.

24. Борин Г.В. Передумови становлення художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку: психолого-педагогічний аспект підготовки майбутнього вихователя. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 47. С. 131-136.

25. Борин Г.В., Марчій-Дмитраш Т.М. Професійна підготовка майбутніх вихователів до формування предметно-практичної компетентності дітей дошкільного віку засобами міждисциплінарної інтеграції. *Перспективи та інновації науки*. Серія : Педагогіка. 2022. № 7(12). С. 83–94.

26. Борин Г.В., Чайка В.М. Підготовка майбутніх вихователів до організації майстер-класів художньо-конструктивного змісту з дітьми дошкільного віку. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2022. № 83. С. 126–130.

27. Борин Г.В. Теоретико-методологічні засади застосування системного підходу у професійній підготовці майбутніх вихователів до організації творчої

художньо-конструктивної діяльності з дітьми дошкільного віку. *Інноваційна педагогіка.* 2022. № 48. С. 138–142.

28. Борин Г.В., Чайка В.М. Методологічні засади застосування аксіологічного підходу у професійній підготовці студентів до художньо-конструктивної діяльності з дітьми дошкільного віку. *Перспективи та інновації науки*. Серія : Педагогіка. 2022. № 8 (13). С. 13-25.

29. Борин Г.В. Культурологічний підхід у формуванні готовності майбутніх вихователів до творчої художньо-конструктивної діяльності з дошкільниками. *Гірська школа українських Карпат.* 2022. № 26. С. 62-66.

30. Борин Г.В. Підготовка майбутніх вихователів до формування м'яких навичок у дітей дошкільного віку засобами художньо-констуктивної діяльності. *Педагогічний альманах.* Вип. 52. 2022. С. 105-112.

Опубліковані праці апробаційного характеру

31. Борин Г.В. Наступність у керівництві художньою працею вихованців ДНЗ та учнів початкової школи. Дошкільна і початкова освіта: досягнення, проблеми, перспективи : тези Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Мукачево, 22-23 листопада 2012 р.). Мукачево : МДУ, 2012. С. 23–25.

32. Борин Г. Обдарована дитина: психолого-педагогічний аспект діяльності педагога в умовах ДНЗ. *Соціальні трансформації у кризовий період*: Матеріали ІІ науково-практичної конференції (м. Краматорськ, 26 січня 2017 р.). Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. С. 33-37.

33. Борин Г. Підготовка майбутнього педагога до формування творчої особистості молодшого школяра. *Підготовка майбутніх педагогів у контексті стандартизації початкової освіти*: Матеріали всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (м. Бердянськ, 14 вересня 2017 р.). Бердянськ: БДПУ, 2017. С. 33-36.

34. Фабрицій Н., Борин Г. Художньо-естетичне виховання старших дошкільників як психолого-педагогічна проблема. *Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи* : матеріали третьої науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів (м. Івано-Франківськ, 29-30 листопада 2017 р.). Івано-Франківськ: НАІР, 2017. С. 234-236.

35. Boryn G. Influence of artistic production on the child of preschool age development. *World Science in 2016: Results* : Proceedings of II International scientific conference (Morrisville, USA, 26 Jan 2017). Morrisville : Lulu Press. 2017. P. 177–181.

36. Гвоздяк Н., Борин Г. Художньо-естетичне виховання дітей дошкільного віку засобами мистецтва. *Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи* : матеріали третьої науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів. (м. Івано-Франківськ, 11 квітня 2017 р.). Івано-Франківськ: НАІР, 2017. Вип. 4. С. 196–198.

37. Карабчук М., Борин Г. Етностетичний компонент моделювання змісту трудового виховання старших дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти. *Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи* : матеріали четвертої науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів. (м. Івано-Франківськ, 14-15 листопада 2018 р.). Івано-Франківськ: НАІР, 2018. Вип. 5. С. 187–190.

38. Борин Г.В. Підготовка майбутніх педагогів до організації предметно-практичної діяльності дітей дошкільного віку. *Освіта дітей дошкільного віку у соціокультурному просторі* : збірник науково-методичних праць у 2-х ч. (м. Хмельницький, 11 квітня 2019 р.). Хмельницький : ХГПА, 2019. Ч. 1. С. 45–49.

39. Борин Г.В. Соціокультурна компетентність майбутніх фахівців дошкільної освіти: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми виховання, розвитку та навчання дітей передшкільного віку крізь призму освіти для сталого розвитку* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю). (м. Хмельницький, 24-25 вересня 2019 р.). Хмельницький : ХГПА, 2019. С. 11–15.

40. Борин Г.В. Діяльнісний підхід у професійній підготовці майбутніх педагогів. *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2019 рік ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».* (м. Івано-Франківськ, 6–8 квітня 2020 р.). Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2020. С. 165–167.

41. Борин Г.В. Підготовка майбутніх педагогів до художньо-конструктивної діяльності в умовах ЗДО. *Матеріали звітної конференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2020 рік ДВНЗ «Прикарпатський національний*

університет імені Василя Стефаника». (м. Івано-Франківськ, 5-9 квітня 2021 р.). Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2021. С. 9–11.

42. Борин Г.В. Підготовка студентів педагогічних спеціальностей до керівництва художньо-конструктивною діяльністю дітей в ЗДО. *Science, innovations and education: problems and prospects* : proceedings of IX International Scientific and Practical Conference (Tokyo, Japan, 6-8 april 2022). Tokyo: CPN Publishing Group. 2022. P. 236–240.

43. Борин Г.В. Системний підхід у професійній підготовці студентів до організації художньо-конструктивної діяльності з дітьми дошкільного віку. *Стратегічні пріоритети розвитку науки, освіти та суспільства* : збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 22 червня 2022 р.) : у 2 ч. Полтава : ЦФЕНД, 2022. Ч. 1. С. 8–10.

44. Борин Г.В. Підготовка майбутніх педагогів до організації майстер-класів з художньо-конструктивної діяльності в умовах воєнних реалій**.** *Управління якістю науково-дослідницької діяльності у закладах вищої та фахової передвищої освіти в умовах воєнних реалій* : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації. (м. Одеса, 10 травня – 21 червня 2022 р.). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 38–42.

45. Борин Г.В., Чайка В.М. Формування позитивної мотивації студентів до керівництва художньо-конструктивною діяльністю дітей дошкільного віку у процесі професійної підготовки. *International scientific innovations in human life* : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Манчестер, 6 серпня 2022 р.). Manchester: United Kingdom, 2022. С. 211-215.

46. Борин Г.В., Чайка В.М. Підготовка майбутніх вихователів до творчої художньо-конструктивної діяльності з дошкільниками на основі культурологічного підходу. *Modern research in world science* : V Міжнародна науково-практична конференція, (м. Львів, Україна, 7-9 серпня 2022 р.). Львів**,** 2022. С. 390–395.

Праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

47. Борин Г. В. Художня праця: навчально-методичні вказівки для проведення практичних занять студентів спеціальності. «Дошкільна освіта». Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2011. 73 с.

48. Борин Г.В. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисципліни «Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей». Івано-Франківськ : НАІР, 2016. 34 с.

49. Борин Г. В. Розвиток дітей дошкільного віку в образотворчій діяльності: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта». Івано-Франківськ : Поліграфія «Друкарка», 2020. 112 с.

50. Борин Г.В. Художньо-конструктивна діяльність майбутніх вихователів ЗДО: напрями удосконалення професійної підготовки. *Трансформація сучасного освітнього простору* : кол. моногр. Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2020. С. 50–56.

51. Борин Г.В. Художньо-конструктивна діяльність майбутніх вихователів ЗДО у змісті професійної підготовки : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2022. 143 с.

8. Дисертаційне дослідження Борин Галини Василівни зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти містить наукові результати, які представлено вперше. Це самостійна, логічно структурована, завершена наукова робота, яка в сукупності розв'язує важливу наукову проблему. Дисертаційне дослідження Борин Г.В. відповідає паспорту спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

9. УХВАЛИЛИ: рекомендувати дисертаційне дослідження Борин Галини Василівни **«Підготовка майбутніх вихователів до формування художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку»** на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Результати голосування:

«за» – 13 осіб, **«проти»** – немає, **«утримались»** – немає.

Голова Олександра ЯНКОВИЧ

Секретар Віктор СІТКАР

Підпис засвідчую
Начальник відділу кадрів